

Nr 23

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i stadgan för Nordiska rådet jämte i ärendet väckt motion.

Genom en den 30 oktober 1969 dagtecknad proposition, nr 143, vilken hänvisats till utrikesutskottet, har Kungl. Maj:t — under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet för samma dag — föreslagit riksdagen att anta vissa förslag till ändring av stadgan (1952:618) för Nordiska rådet. Till utrikesutskottet har vidare hänvisats motion II: 1272 av herr *Cassel*. I denna motion föreslås att riksdagen vid sin behandling av propositionen måtte verka för att stadgan för Nordiska rådet erhåller en sådan utformning i samtliga nordiska länder att vissa av motionären anförda synpunkter vinner beaktande.

I *propositionen* erinras om att frågan om möjligheterna att bereda de självstyrande områdena Färöarna och landskapet Åland representation i Nordiska rådet behandlats av en särskild internordisk kommitté under ledning av f. statsrådet H. Kling. De i propositionen framlagda förslagen avsluter sig till denna kommittés förslag.

De parlamentariska församlingarna i de självstyrande områdena — Färöarnas lagting och Ålands landsting — blir sålunda tillförsäkrade rätten att ingå i de danska och finländska rådsdelegationerna. Färöarna skall få välja två representanter och Åland en. Vidare får de exekutiva myndigheterna, d. v. s. Färöarnas landsstyre och Ålands landskapsstyrelse, möjlighet att till de danska och finländska delegationerna knyta ledamöter.

För att behålla den hittillsvarande jämvikten mellan de nordiska ländernas parlamentariska representationer föreslås att Norge och Sverige tillerkänns lika många parlamentariska representanter som Danmark jämte Färöarna och Finland inklusive Åland. Å andra sidan bör det danska folketingets och den finländska riksdagens nuvarande representation inte reduceras. Propositionen föreslår därför att antalet av Norges och Sveriges parlament valda medlemmar ökas från nuvarande 16 till 18 samt de av Finlands parlament valda från 16 till 17. Vidare föreslås att de av Islands althing utsedda medlemmarna ökas från 5 till 6.

I *motionen* erinras om att de nordiska ländernas statsministrar samt Nordiska rådets presidium vid möte den 4 november 1969 behandlat den rapport som lagts fram av den nordiska kommitté som granskat möjlighe-

terna att ge de självstyrande områdena representation i Nordiska rådet. Vid mötet gjordes följande uttalande:

Mötet anslöt sig till slutrapportens förslag och enades om att i den föreslagna texten till ändring av Nordiska rådets stadga i § 2 femte stycket orden »Danmarks delegation» borde ersättas av orden »Danmarks riges delegation» och att de nu föreslagna ändringarna i stadgan borde träda i kraft i samtliga länder den 1 januari 1970.

I motionen säges vidare att det är angeläget att stadgan för Nordiska rådet får en utformning som klart ger uttryck för den hittills följda principen att det av en vald medlem av rådet alltid krävs att han tillika är medlem av sitt nationella parlament. Stadgan bör enligt motionären på denna punkt få en sådan formulering att varje osäkerhet om ordalydelsens mening försvinner; härför skulle kontakt med de övriga nordiska parlamentsutskott, där stadgeändringarna nu behandlas, vara påkallad.

Utskottet. Det förslag till ändring av Nordiska rådets stadga varom proposition nu framlagts har tillkommit efter grundliga överväganden inom den nordiska kommitté som tillsatts för att utreda möjligheterna att ge de självstyrande områdena — Färöarna och landskapet Åland — representation i Nordiska rådet. Den lösning av frågan som kommittén förordat har vunnit anslutning i de fem nordiska ländernas regeringar samt på Färöarna och Åland. Förslag om ändring av stadgan har lagts fram för de nationella parlamenten i samtliga fem nordiska länder.

Den lösning som rekommenderats av den nordiska kommittén och i propositionen synes väl avvägd. Den motsvarar ett välmotiverat anspråk från de självstyrande områdenas sida att på lämpligt sätt få delta i rådets arbete. De ärenden som rådet behandlar avser nämligen ofta sådana frågor som de självstyrande områdena, enligt de lagar som reglerar deras självstyrelse, har att handlägga.

I motionen framförs önskemål om att i den föreslagna texten till ändring av rådets stadga i § 2 femte stycket orden »Danmarks delegation» ersättes med orden »Danmarks riges delegation» samt att de nu föreslagna ändringarna i stadgan i samtliga länder skall sättas i kraft den 1 januari 1970.

Såvitt avser Sverige har dessa önskemål redan beaktats i propositionen. Enligt vad utskottet inhämtat torde motionärens synpunkter komma att vinna beaktande även i övriga nordiska länder.

Vad åter beträffar motionärens hemställan att stadgan ges en sådan utformning att det framgår att det av en vald medlem av rådet krävs att han alltid tillika skall vara ledamot av sitt lands nationella parlament, vill utskottet understryka att det — även med den formulering av § 2 i stadgan som föreslås i propositionen — torde vara klart att hittillsvarande praxis skall följas. I den mån ett förtydligande av ordalagen i stadgan skulle anses erforderligt, torde man utan någon som helst olägenhet kunna avvakta den

allmänna stadgerevision som torde komma att företas inom en nära framtid, möjligen redan 1970. Det synes alltså inte erforderligt att, som motionären yrkar, i detta sammanhang ta kontakter med de övriga parlamentsutskott där stadgeändringarna nu behandlas.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen måtte bifalla proposition nr 143 med förslag till lag om ändring i stadgan för Nordiska rådet,
2. att motionen II: 1272 måtte anses besvarad med vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 27 november 1969

På utrikesutskottets vägnar:

BIRGER LUNDSTRÖM

Närvarande:

från första kammaren: herrar Lundström (fp), Virgin (m), Palm (s), fröken Mattson (s) och herr Axel Andersson (fp);

från andra kammaren: herrar Alemyr (s), Mellqvist (s), Holmberg (m), Ohlin (fp) samt herr Martinsson (s).